

Η Φ Α Ρ Ι Σ

Εκδίδεται από τόν Σύλλογο Αποφοίτων Σχολείων Φάριδος

ΕΔΡΑ : Ξηροκάμπι Σπάρτης

Συντακτική Επιτροπή : Γεώργ. Θ. Καλκάνης, Θεόδ. Σ. Κατσουλάκος, Παναγ. Η. Κομνηνός

Επιμελητής έκδοσης : Σταύρος Θ. Κατσουλάκος, Συρακουσών 101, Λαμπρινή, Αθήνα

Ταμίας : Ιωάννης Π. Κονίδης, Ξηροκάμπι

ΣΥΝΔΡΟΜΗ :

Εσωτερικού ετήσια Δραχμές 1.000

Εξωτερικού ετήσια Δολλάρια Η.Π.Α. 20

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	σελ.
Δ. Γ. Λάσκαρι, Η ζειαφόρος και κριθοφόρα Φάρις.....	3
Ν. Μπουραζέλη, Αναμνήσεις από το Αλβανικόν μέτωπον.....	7
Σταυρούλας Ορφανάκου, Οι δρόμοι της Κουμουστάς	9
Οδυσσέα, «Τα λαλάγια θέλουν δυνατή φωτιά»	10
Γ. Π. Κονίδη, Γιάννηδες και Γιώργηδες.....	11
Σταυρούλας Ορφανάκου, Γεγονότα	12
Από τη δράση της Εκκλησίας — Δωρεές	13
Τα νέα μας — Συνδρομές	16

Η Φ Α Ρ Ι Σ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΦΑΡΙΔΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ' ◀ ΤΕΥΧΟΣ 22ο ◀ ΜΑΡΤΙΟΣ 1999

Η ζειαφόρος και κριθοφόρα Φάρις

Χρονικογεωγραφική τοποθέτηση

Η χαλκοκρατία στην Ελλάδα κράτησε δεκαεφτά περίπου αιώνες (2800-1100 π.Χ.). Της χαλκοκρατικής αυτής περιόδου μία υποπερίοδος είναι η Υστεροελλαδική ή Μυκηναϊκή η οποία υποδιαιρείται: α) Πρώιμη Υστεροελλαδική (1600/1580-1500 π.Χ.), β) Μέση Υστεροελλαδική (1500-1425 π.Χ.), γ) Νεότερη Υστεροελλαδική περίοδος (1425-1100 π.Χ.). Η τελευταία αυτή περίοδος είναι η εποχή της «αχαϊκής κυριαρχίας», η οποία περιλαμβάνει το απόγειο της δύναμης των Μυκηναίων, 1350 π.Χ. περίπου και είναι σαφώς καθορισμένο το γεωγραφικό της πλαίσιο. Λαμπρά μυκηναϊκά κέντρα έχουν διαπιστωθεί με τις ανασκαφές: Μυκήνες, Τίρυνθα, Πύλος, Σπάρτη, Ορχομενός, Θήβα, Αθήνα. Σ' αυτά τα κέντρα, συμπεριλαμβανομένων και των καθ' έκαστον επαρχιών τους, αναπτύχθηκαν πρωτόγνωρα στοιχεία πολιτισμού, ο οποίος αποτελεί την πρώτη έξαρση του Ελληνικού πνεύματος. Τα μνημεία και κατάλοιπα σ' αυτές τις περιοχές αφθονούν· κατ' εξοχήν όμως αφθονούν στην Πελοπόννησο και ιδιαίτερα στην Αργολίδα (Μυκήνες - Τίρυνθα), τη Μεσσηνία (Πύλος) και τη Λακωνία (Σπάρτη - Αμύκλες), παρότι στην τελευταία δεν έχουν περατωθεί οι ανασκαφικές προσπάθειες και δεν έχει ερευνηθεί ακόμη πλήρως ο χώρος, σε μερικές δε περιοχές, όπως η Φάρις, ουδεμία προσπάθεια μέχρι τώρα έχει γίνει. Ο διαπρεπής ερευνητής και θεμελιωτής της Προϊστοριολογίας και Αρχαιολογίας Χρήστος Τσούντας

(1857-1934), ο οποίος ανέσκαψε το 1889 τον ανευρεθέντα από το 1805 από τον Κρόπιους (Cropsius) θολωτό τάφο του Βαφειού, ανατολικά του σημερινού Σκλαβοχωρίου, έφερε στο φως δύο απαράμιλλης τέχνης χρυσά κύπελλα, των οποίων η παρουσία είναι αρκετή για να πιστοποιηθεί ότι η περιοχή υπήρξε σπουδαιότατο μυκηναϊκό κέντρο. Μάλιστα ο Τσουντας εξέφρασε τη γνώμη ότι ίσως και ο θολωτός τάφος και τα χρυσά κύπελλα τα οποία βρέθηκαν, ανήκαν στην αχαιϊκή Φάριδα. Τα ευρήματα αυτά ανήκουν στην Πρώιμη Υστεροελλαδική περίοδο (1600/1580-1500 π.Χ.). Σ' αυτή τη χρονική περίοδο πρέπει να εντάξουμε και την παρουσία της Φάριδος αλλά και ίσως ακόμη και δύο αιώνες ενωρίτερον, αφού ήδη το 1600 π.Χ. η Φάρις ήταν πλέον συγκροτημένη και αυτάρκης πόλη. Τη γνώμη του Τσουντα ότι το Βαφειό ανήκε στη Φάριδα είναι δύσκολο να την υιοθετήσει κάποιος για αρκετούς λόγους. Βόρεια του Βαφειού και σε απόσταση οκτακοσίων περίπου μέτρων υπήρχαν οι Αμύκλες, οι οποίες ήταν η πρωτεύουσα του αχαιϊού βασιλιά, πανίσχυρη και πλούσια πόλη. Είναι δυνατόν, δίπλα από τις Αμύκλες, να έχει αναπτυχθεί και μία άλλη πόλη τόσο σημαντική, η οποία, κατά την άποψη πολλών, ήταν από τους προϊστορικούς χρόνους η πιο πλούσια της άνω κοιλάδας του Ευρώτα; Άλλωστε, όπως θα δειξουμε πιο κάτω, η Φάρις απείχε πέντε χιλιόμετρα από τις Αμύκλες.

Με βάση τις παλαιότερες πηγές αλλά και με μία νέα θέση επί του θέματος, θα προσδιορίσουμε, ως έγγιστα, το χώρο μέσα στον οποίο η Φάρις και οι Φαρίτες βίωσαν μιάνιση χιλιετία (1600-150 π.Χ.). Η άνω κοιλάδα του Ευρώτα, η οποία λέγεται και κοίλη Λακεδαινίων, οριοθετείται από τους προς βορράν της Σπάρτης προβούνους του Ταυγέτου και του Πάρωνα και εκτείνεται επί της δεξιάς όχθης του Ευρώτα σε απόσταση είκοσι χιλιομέτρων προς νότον. Οι Αμύκλες από του νοτιότερου άκρου της δωρικής Σπάρτης, όπου ήταν η μία από τις τέσσαρες αρχικά κόμεις της, η Κυνόσουρα, απείχαν πέντε χιλιόμετρα περίπου. (Η Κυνόσουρα βρισκόταν στο νότιο μέρος της Σπάρτης με κέντρο τους λόφους, όπου σήμερα είναι κτισμένα τα σχολεία Μ. Εκπαίδευσης) και κατείχαν το κέντρο μεταξύ Κυνόσουρας και Φάριδος, η οποία κατείχε την καρδιά της κοιλάδας του Ευρώτα και η οποία, όπως είπαμε, εκτεινόταν σε μήκος είκοσι χιλιομέτρων. Η απόσταση, λοιπόν, της Φάριδας από την Κυνόσουρα ήταν περίπου δέκα χιλιόμετρα και από τις Αμύκλες πέντε. Ο περιηγητής Παυσανίας (110-180 μ.Χ.) στα «Λακωνικά» III, 20, 1-3 γράφει: «Διαβᾶσι δὲ αὐτόθεν ποταμὸν Φελλίαν, παρὰ Ἀμύκλας ἰοῦσιν εὐθεῖαν ὡς ἐπὶ θάλασσαν, Φᾶρις πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ ποτε ὤκειτο». Από εδώ (δηλ. από τις Αλεσίες, οι οποίες βρίσκονταν σε απόσταση δύο περίπου χιλιομέτρων από τη Σπάρτη και στα δεξιά του σημερινού δρόμου Σπάρτης - Γυθείου επί του οποίου και σήμερα υπάρχει η ένδειξη «Αλεσία»), περνώντας κανείς (διαβᾶσι) τον ποταμό Φελλία και ακολουθώντας (ιοῦσιν) το δρόμο που περνά δίπλα από τις Αμύκλες με κατεύθυνση προς τη θάλασσα, συναντά την κάποτε λακωνική πόλη Φάριν.

Το απόσπασμα παρουσιάζει μια κραυγαλέα αντίφαση και δημιουργεί πρόβλημα

σχετικά με τη θέση της Φάριδος αλλά και του ποταμού της Φελλίας. Η αντίφαση: Ο ποταμός Φελλίας είναι προ των Αμυκλών και η Φάρις αρκετά νοτιότερα των Αμυκλών. Δηλαδή, μεταξύ Φελλίας και Φάριδος υπήρχαν οι Αμύκλες. Τούτο είναι άτοπο, γιατί η Φάρις βρισκόταν αμέσως μετά το ποτάμι της Φελλίας, οπότε βρισκόμαστε μπροστά σ' ένα παράδοξο φαινόμενο: η Φάρις να είναι κτισμένη πάνω στις Αμύκλες! Εκ του χωρίου τούτου του Παυσανία μερικοί ερευνητές εξέφρασαν την εσφαλμένη άποψη ότι, ίσως, η Φελλία να είναι το βορείως των Αμυκλών ρέμα της «Ριβιώτισσας».

Ο Παυσανίας έχει περίεργο ύφος, και ιδίως στη σύνταξη δεν ακολουθεί τη φυσική θέση των λέξεων, με αποτέλεσμα να δυσκολεύει την κατανόηση του κειμένου και να αλλοιώνει το νόημά του. Αν στο πιο πάνω απόσπασμα δώσουμε άλλη θέση στις λέξεις, τότε το νόημα είναι διαφορετικό. «Αυτόθεν Ιούσιν παρὰ Ἀμύκλας εὐθεῖαν ὡς ἐπὶ θάλασσαν, διαβᾶσι δὲ τὸν ποταμὸν Φελλίαν, Φᾶρις πόλις ἐν τῇ Λακωνικῇ ποτε ᾤκειτο». Από ἐδῶ (από τις Αλεσίες) προχωρώντας κανείς (Ιούσιν) στο δρόμο, ο οποίος περνά δίπλα από τις Ακύμες και, αφού φτάσει και περάσει (διαβᾶσι) το ποτάμι της Φελλίας, συναντά την κάποτε λακωνική πόλη Φάρη. Το νόημα τώρα αλλάζει. Το ποτάμι της Φελλίας βρίσκεται νότια των Αμυκλών και η Φάρις στη δεξιά όχθη του ποταμιού. Αλλά ποῖο ποτάμι είναι η Φελλία;

Ο αείμνηστος ιστορικός της Λακεδαίμονος Παναγιώτης Δούκας (1851-1923) από τους Γοράνους της Λακωνίας, στο έργο του «Η Σπάρτη δια μέσου των αιώνων» αναφέρει: «Η Φελλία είναι το Ανωγειάτικο ποτάμι του Κάκαρη», το οποίο περνά βόρεια του χωριού «Τραπεζοντή» και χύνεται στον Ευρώτα. Ετυμολογεί δε, πολύ ορθά, την ονομασία του ποταμιού «Φελλία» από τη λέξη φέλλη, που σημαίνει πέτρα, φέλλης, που σημαίνει πετρώδες έδαφος και φέλλης γη, που σημαίνει γη πετρώδης. Η Φελλία, λοιπόν, είναι το ποτάμι που το ρεύμα του κυλά επί πετρώδους εδάφους αλλά και κατεβάζει μαζί με τα νερά του και πέτρες ως πηγάζον εκ του ορεινού όγκου του Ταυγέτου. Πράγματι, ένα ποτάμι με αυτά τα στοιχεία είναι το ποτάμι το Ανωγειάτικο, το λεγόμενο του «Κάκαρη». Είναι, μήπως, τέτοιο ποτάμι το ρέμα της «Ριβιώτισσας»;

Μετά από όσα αναφέρθηκαν, υπάρχει δυνατότητα και είμαστε σε θέση να οριοθετήσουμε το χώρο και να εντάξουμε τη Φάριδα εκεί όπου, ως έγγιστα, βρισκόταν. Σημεία αναφοράς είναι: Το Βαφειό, όπου ο θολωτός τάφος, η δεξιά όχθη του ποταμού της Φελλίας και η δυτική όχθη του δονακόχλου Ευρώτα από το ύψος του Βαφειού μέχρι ανατολικά του χωριού «Τραπεζοντή» και του συνοικισμού «Καβουράκι». Μέσα σ' αυτό το χώρο των πέντε χιλιομέτρων πρέπει να εντάξουμε τη Φάριδα με πιθανότερη εκδοχή τη δεξιά όχθη του ποταμού της Φελλίας. Τίποτε, όμως, βέβαιο, παρά μόνον αν η αρχαιολογική σκαπάνη φέρει στο φως σχετικά ευρήματα. Η άποψη ότι η Φάρις βρισκόταν γύρω από το λόφο του «Αγίου Βασιλείου» μετά την Τραπεζοντή, είναι πιθανή, αλλά ανασκαφικές προσπάθειες στο χώρο δεν έγιναν ποτέ.

Ετυμολόγηση και σημασία της λέξης «Φάρις»

Η Φάρις στα πρώτα χρόνια της παρουσίας της λεγόταν και «Φαραί». Από ρίζα φαρ. παράγεται το ρήμα φαράω το οποίο σημαίνει αροτριώ, οργώνω τη γη, τέμνω τη γη με άροτρο το οποίο λέγεται και φάρος· η γη, λοιπόν, η οποία οργώνεται, καλλιεργείται και σπείρεται λέγεται φάρις. Φάρις είναι γη αροτριούμενη (πρβ.: άφ α ρ ο ς και α φ ά ρ ω τ ο ς = ακαλλιεργητος) και σπειρόμενη και παράγουσα το είδος με το οποίο σπείρεται, και αν η γη που σπείρεται παράγει καλή σοδειά, τότε είναι και γόνιμη, εύφορη. Τέτοια χώρα ήταν η Φάρις, όπως θα δείξουμε στη συνέχεια. Ο τίτλος του θέματος είναι: «Η ζειαφόρος και κριθοφόρα Φάρις». Στον Όμηρο «Οδυσσειάς Δ, 41» διαβάζουμε: «και τούς μὲν κατέδησαν ἐφ' ἵππειήσι κάπησι, παρ' δ' ἔβαλον ζειάς, ἀνά δὲ κρῖ λευκὸν ἔμειξαν». Και ἔδεσαν (τα άλογα) σε παχινιά αλογίσια και έβαλαν μπροστά τους ζειάς και τις ανακάτεψαν με άσπρο κριθάρι. Πρόκειται για την επίσκεψη που έκανε ο Τηλέμαχος στο Μενέλαο για να ρωτήσει και μάθει για τον πατέρα του Οδυσσέα. Μαζί του είχε ο Τηλέμαχος και το γιο τού Νέστορα από την Πύλο, τον Πεισίστρατο. Με την άφιξή τους, αφού τους καλωσόρισε, τους προσκάλεσε να καθίσουν στο τραπέζι του να τους φιλοξενήσει και διέταξε τον έμπιστό του Ετεωνέα (λύ' ἔππους ζειώνων), λύσε τα άλογα των φιλοξενουμένων, και ο Ετεωνέας μαζί με δούλους φρόντισε τα άλογά τους. Έβαλαν, λοιπόν, στα παχινιά των αλόγων «ζειάς» δηλ. ένα είδος σιτηρού κριθώδους, σαν ασπροσίτι, σίκαλη και τις ανακάτεψαν με λευκό κριθάρι («κρῖ»). Η φάρις είναι ζειά + φέρω και κριθοφόρα (κριθή + φέρω). Η ζειά ήταν συνήθως ζωοτροφή, την ανακάτευαν και με κριθάρι, ώστε να παράγεται τροφή για τα ζώα θρεπτικότερη. Ο Ηρόδοτος, όμως, ιστορία Β' (Ευτέρπη), κεφ. 36, στ. 10, μας βεβαιώνει ότι η ζειά χρησίμευε και εις παρασκευήν άρτου στους Αιγύπτιους. «Από άλυρών ποιεῦνται σιτία, τὰς ζειὰς μετεξέτεροι καλέουσι» κατασκευάζουν άρτον από άλυρα (σίκαλη πιθανώς), τα οποία μερικοί ονομάζουν ζειάς.

Δημήτριος Γ. Λάσκαρις

(Στο επόμενο τεύχος: Η Φάρις κατά τους προϊστορικούς και ιστορικούς χρόνους)

Αναμνήσεις από το Αλβανικόν μέτωπον

Είναι Μάρτιος του έτους 1941. Ευρίσκομαι στο κεντρικόν μέτωπον της Αλβανίας σε βάθος περίπου 70 χιλ. από την Ελληνοαλβανική μεθόριον. Φέρω τον βαθμόν του Ανθυπολοχαγού και διοικώ τον 3ον Λόχον του 13ου Συντάγματος Πεζικού έδρα του οποίου ήτο το Κιλκίς.

Ο λόχος μου είχε δύναμιν (120) οπλιτών και (4) εφέδρων Αξιωματικών και ήτο ανεπτυγμένος στο ύψωμα 845 με αποστολήν να το υπερασπισθή.

Το εν λόγω ύψωμα αποτελούσε εξέχουσα θέσι στο όλο αμυντικόν μέτωπον της XI Μεραρχίας, Διοικητής της οποίας ήτο ο Συνταγματάρχης Ιππικού Δημάρατος Σωκράτης και είχε ανάπτυγμα η επ' αυτού αμυντική διάταξις του Λόχου περίπου 400 μέτρα.

Το έδαφος έμπροσθεν του υψώματος ημιδασωμένον, εις δε το βάθος και εις απόστασιν περίπου 20 χιλ. διεκρίνετο η πόλις του Βερατίου. Επί του υψώματος αυτού επέπρωτο να υποστώ την σκληροτέραν δοκιμασίαν της ζωής μου.

Την 6ην πρωινήν ώραν της 9ης Μαρτίου ήρξατο σφοδρός βομβαρδισμός Πυροβολικού και όλμων επί του υψώματος. Ο βομβαρδισμός επεκτείνετο εις ολόκληρον το μέτωπον της Μεραρχίας με την αυτήν σφοδρότητα. Επρόκειτο περί της μεγάλης εαρινής επιθέσεως των Ιταλών, την οποίαν παρηκολουθούσε και ο ίδιος ο Μουσολίνι.

Ο καιρός ήτο βροχερός. Η βροχή παρόλον που ήτο ελαφρά μάς εδημιούργησε σοβαρότατον πρόβλημα. Τα νεοσκαμμένα χώματα έμπροσθεν των χαρακωμάτων, βάθους 2 μέτρων, επί των θέσεων αμύνης είχαν μεταβληθῆ εις λασπώδη πολτόν. Ο πολτός αυτός αναμειχθείς αναποφεύκτως με τα χέρια των οπλιτών υπήρξε αιτία σοβαρών εμπλοκών κατά την χρήσιν του οπλισμού. Σχεδόν κανένα όπλον δεν ήτο δυνατόν να χρησιμοποιηθῆ εκτός δύο οπλοπολυβόλων. Ο λόχος διέθετε 10 οπλοπολυβόλα και 110 τυφέκια.

Ταυτόχρονα δε με την βροχήν πυκνή ομίχλη εκάλυψε το ύψωμα, η δε ορατότης περιορίσθη στα δέκα μόνον μέτρα. Εν τω μεταξύ το σφυροκόπημα του εχθρικού Πυροβολικού εσυνεχίζετο αμείωτον. Η ομίχλη δεν του απετέλεσε εμπόδιον, καθότι εκ προηγουμένων βολών του είχαν επισημανθῆ αι θέσεις μας.

Προς στιγμήν η βροχή σταμάτησε, η δε ομίχλη ήρχισε να διαλύεται. Αμέσως σταμάτησε και ο βομβαρδισμός.

Η ώρα ήτο 8η πρωινή. Την στιγμήν αυτήν αντίκρυσσα εκ του παρατηρητηρίου μου, ευρισκομένου εις το κέντρον της αμυντικής διατάξεως, και εις απόστασιν περίπου 200 μ. από τους ερχομένους για την κατάληψιν του υψώματος Ιταλούς στρατιώτας. Ένας Ιταλός Αξιωματικός, προφανώς ο Διοικητής των, τους παρότρυνε για

το τελευταίον άλμα της εφόδου. Η δύναμεις των, ως μεταπολεμικώς διάβασα στην «Στρατιωτική Ιστορία», ήτο Τάγμα.

Οι δύο αγγελιοφόροι μου μέσω των χαρακωμάτων διεβίβασαν την κάτωθι διαταγήν μου: «Στρατιώται, οι Ιταλοί επωφελούμενοι της ομίχλης μάς έχουν, όπως βλέπετε, πλησιάσει στα 200 μ. Ο οπλισμός μας όπως ξέρετε δεν λειτουργεί. Να είσθε έτοιμοι δια την αντιμετώπισίν των δια της λόγχης».

Οι στρατιώται μου, στο σύνολο σχεδόν Πόντιοι, εφάνησαν άξιοι καθόλα. Το ηθικόν των στη δύσκολη αυτή κατάσταση όχι δεν εκάμφθη, αλλά απεναντίας παρουσίασε έξαρσιν. Με έντονες φωνές προκαλούσαν τους Ιταλούς να πλησιάσουν για τον συστάδην αγώνα. Ουδέποτε έως ότου είμαι εν τη ζωή θα λησμονήσω την στάσιν των αυτήν. Πολέμησαν σαν λιοντάρια. Εν τω μεταξύ ουδεμία περαιτέρω κίνησις των Ιταλών. Ούτοι αφού διεπίστωσαν μετά την διάλυσιν της ομίχλης ότι υπάρχουν επιζώντες επί του υψώματος, παρά τον επί δίωρον συνεχή βομβαρδισμόν του, εκάμφθησαν και ουδεμίαν διάθεσιν είχαν να συνεχίσουν. Παροτρύνσεις του Διοικητού των, ως ήκούοντο, ουδέν αποτέλεσμα είχαν. Η κατάσταση αυτή εσυνεχίσθη επί ημίσειαν ώραν περίπου.

Η αγωνία μου είχε κορυφωθεί και αναζητούσα κάποιο πρόσθετο μέσο αποκρούσεώς των. Η επικοινωνία με το Σύνταγμα είχε διακοπεί. Διοικητής του Συντάγματος ήτο ο Αντισυνταγματάρχης Καμπάνης Βασίλειος. Η έρπουσα τηλεφωνική γραμμή είχε τελείως καταστραφεί εκ των οδίδων Πυροβολικού και Όλμων. Ουδεμία επικοινωνία με το Σύνταγμα είχαν.

Συνέλαβα ένα απλό σχέδιο. Απέστειλα δια δευτέραν φοράν τους δύο αγγελιοφόρους με νέα Διαταγή. «Στρατιώται, με το σάλπισμα ΠΡΟΧΩΡΕΙΤΕ - ΠΡΟΧΩΡΕΙΤΕ, που θα σημάνει ο σαλπικτής θα φωνάξετε δυνατά ΑΕΡΑ και θα εκδηλώσετε τάσιν αντεπιθέσεως με βολήν των δύο μόνον λειτουργούντων οπλοπολυβόλων».

Το σχέδιον επέτυχε. Ο σαλπικτής τον οποίον ουδέποτε απεχωριζόμενη έδωσε την λύσιν στην κρίσιμον κατάστασιν που είχε ευρεθεί ο Λόχος. Οι Ιταλοί έχοντας πικράν πείραν εκ προηγουμένων επιθετικών μαχών του Στρατού μας, του σαλπισματος ΠΡΟΧΩΡΕΙΤΕ απεσύρθησαν αμέσως επί τω ακούσματί του εις τας αρχικάς των θέσεις, ευρισκομένας εις απόστασιν περίπου 600 μ. Το ύψωμα 845 παρέμεινε στην κατοχή του Λόχου ως καθορίζετο υπό της Διαταγής του Συντάγματος.

Την παρούσαν περιγραφή αφιερώνω εις μνήμην των τριων αγαπημένων μου στρατιωτών: 1) Μπαχαρίδη Δημ., 2) Μουσμουλίδη Ίωάν. και 3) Χαραλαμπίδη Ισαάκ, θυμάτων του βομβαρδισμού, που έμειναν παντοτεινά επί του υψώματος 845 υπερασπισταί της αιωνίου ΕΛΛΑΔΟΣ.

Νικόλαος Μπουραζέλης
Συνταγματάρχης ε.α.

Οι δρόμοι της Κουμουστάς

Περπατώντας ανάμεσα στα χαλάσματα της Κουμουστάς, διακρίνεις πολλούς παλαιούς δρόμους και μονοπάτια που υπήρχαν στο χωριό, για να εξυπηρετούν τους κατοίκους στις μετακινήσεις τους. Κάθε δρόμος και μονοπάτι είχαν τη δική τους ονομασία και τη δική τους ιστορία.

Στη βρύση της Κουμουστάς διασταυρώνονται όλοι οι δρόμοι του χωριού.

Από την βρύση αρχίζει ο κεντρικός δρόμος που κατεβαίνει στο Ξηροκάμπι, με πολλές διακλαδώσεις και σταυροδρόμια. Περνά από τον Τούρκο — εκεί προεπαναστατικά είχαν σκοτώσει έναν Τούρκο—, από την Καμάρα, η οποία σώζεται μέχρι σήμερα (εκεί παλιά ήταν οι φυλακές) περνά στο Κλησίδι, το οποίο ήταν σταυροδρόμι· εκεί, όταν άνοιξαν τον αυτοκινητόδρομο, βρήκαν οστά· φαίνεται πως ο χώρος, ίσως, ήταν παλιά νεκροταφείο. Ύστερα από το Κλησίδι κατεβαίνει προς τον Άγιο Νικόλαο, παλιά εκκλησία όπου τα χαλάσματα φαίνονται μέχρι σήμερα, συνεχίζει προς Πλατάνι, όπου εκεί είναι παλιά βρύση με καμάρα και πέτρινη κορύτα.

Από το Πλατάνι αριστερά αρχίζει μονοπάτι προς Μαμουκαλιά, Βαθύ Ρέμα, Χελιδονοφωλίτσες, Μαργέλλι, Δεντρούλλια και συνεχίζει προς Βελανιδιά, Κούμπαρη και φτάνει στα Παλαιοπαναγίτικα σύνορα.

Από τη βρύση δίπλα από τον πλάτανο ανεβαίνει δρόμος προς τα Στουμπαίικα σπίτια και καταλήγει στα Μαθαιάνικα — στον πύργο και στις πολεμίστρες επάνω στο βράχο. Λίγα μέτρα πιο κάτω διακλαδίζει δρόμος για το κάτω χωριό και το νεκροταφείο.

Από το Κλησίδι αρχίζει άλλος δρόμος που κατεβαίνει προς Καστανιώτη, Ακονέα, Παναγίτσα και τερματίζει στου Μελέτη τον Μύλο, στο ποτάμι.

Δεξιά από τη βρύση στο Λαγκάδι κατεβαίνει δρόμος προς το Σκοτάκι, Σκαζοσυκιά, Ακονέα και καταλήγει και αυτός στου Μελέτη το μύλο.

Δεξιά από τη βρύση αρχίζει μεγάλος δρόμος προς τον Άγιο Δημήτρη. Συνεχίζει προς Παλιόμυλο (ή Λαβοβούνι), προς Μαργατιάνο (εκεί είναι ο Άγιος Παντελεήμονας) προς Σαραντρούλα, κατεβαίνει αριστερά στου Γκέκα (παρατσούκλι του Μανδραπήλια) το μύλο, και τη νεροτριβή. Δεξιά συνεχίζει προς το γεφύρι, περνάει απέναντι στον Κισσό, πάει προς Λαρνακιά και βγαίνει στην Γόλα.

Από την Σαραντρούλα διακλαδίζει δρόμος προς Ταραϊλα (εκεί είναι η πηγή του νερού που έρχεται στο Ξηροκάμπι), συνεχίζει προς Παναγίτσα, Σουληνάρι, Σούρτη, Βαρίλο. Από το Βαρίλο διακλαδίζει προς Ρούστια και Κωστόνοβα. Από το Σουληνάρι ανεβαίνει δρόμος προς το Στόλο, προς Καστανόλακα, Καστανόρεμα, Χελωνόμαλλο, Κρύα Βρύση, Σολωμού Βαρκά και συνεχίζει ως του Φώτη το νερό.

Από την Βρύση ανεβαίνει κεντρικός δρόμος προς το πάνω χωριό. Περνάει στην Τούρλα, στον Άγιο Κωνσταντίνο (η εκκλησία του χωριού), στη Ρούγα, συνεχίζει επάνω προς τον Αϊ Στράτη, προς Λαβοβούνι, Μάντρα, Μπρισιάνους, Αγραπιδάκι. Φθάνουμε στου Χαλού το ρέμα (ονομάζεται έτσι γιατί μάλλον ο κάτοχος ενός χτήματος που βρισκόταν εκεί ήταν κουτσός), ύστερα περνάει τα Μπροστινά Πεύκα, του Πινέρη τη λάκα και συνεχίζει προς του Τόπη τη ράχη με διακλάδωση τη Μακριά Μούσγα. Επάνω από του Τόπη τη ράχη συνεχίζει για του Πουλιού τη βρύση και φτάνει στο Καταφύγιο.

(συνέχεια στη σελ. 12)

«Τα λαλάγγια θέλουν δυνατή φωτιά»

Σούρουπο βροχερό και ομίχλη πηχτή να σε κρύβει· μόλις που διακρίνεις συνάνθρωπο. Βιάζεσαι να φτάσεις στο σπίτι σου, στον οικείο χώρο που ο καθένας αποζητά ησυχία και ζεστασιά. Κατεβαίνεις γρήγορα τα σκαλιά του Subway του Toronto, να γλυτώσεις από τη βροχή που πέφτει ασταμάτητα, να δεις φως. Να τινάξεις την ομπρέλα, το αδιάβροχο, να σηκώσεις το κεφάλι σου.

Μπαίνεις στο πρώτο βαγόνι που σταματάει εμπρός σου και βρίσκεις θέση και κάθεται. Οι μέρες είναι γιορτινές κι ο κόσμος που κυκλοφορεί χαίρεται και ψωνίζει. Κι εσύ συλλογισμένος αφήνεις να σε συνεπαίρνει η μνήμη· αυτή η ευλογημένη λειτουργία του νου, που και στην άκρη του κόσμου, μακριά από τη γενέθλια γη, φέρνει κύκλους στο παρελθόν και σε κρατάει ζωντανό.

Κι εκεί που σε τυλίγει σαν κισσός στα θαμπωμένα από τη δουλειά και τα χρόνια μάτια σου προβάλλει φυσιογνωμία γνώριμη, από μακριά, από κείνα τα χρώματα και να σε κοιτάζει επίμονα. Και να λες είναι, δεν είναι... Και παίρνεις το θάρρος. Η ψυχή, όταν αισθάνεται βαθειά, δεν έχει άλλη γλώσσα απ' αυτή που σου 'μαθε η μάνα σου. Τότε λύνεται η φωνή, λευτερώνεται το συναίσθημα και πασχίζεις να συγκρατηθείς.

Τα μάτια σου δε σε γελούν. Ο άνθρωπος απέναντί σου είναι παιδί της πατρίδας σου, της γειτονιάς σου, του χωριού σου. Δεσμοί παιδικοί, οικογενειακοί, που τους θέριεψαν η φτώχεια, η αγάπη και η αλληλεγγύη. Κι αρχίζεις κι από πού να αρχίσεις. Χάσμα δεκαετιών δεν γεφυρώνεται εύκολα. Παρελθόν και παρόν παίρνουν μια διάσταση. Οι ερωτήσεις ξυπνούν μνήμες, συγκινήσεις. Τα θέματα διαδέχονται το ένα το άλλο. Ο χώρος, Ελλάδα - Καναδάς, ενιαιοποιείται. Σαν να μην υπάρχει θάλασσα στη μέση. Παιδιά κι αγγόνια ανακατεύονται στις ερωτήσεις μας. Ζωντανοί κι οι γέροι μας στην ψυχή μας· ευλογία Θεού.

Και να σκεφτείς και νά 'ναι της Πρωτάγιασης. Μέρα που αγιάζει με το «Εν Ιορδάνη» ο παπάς το σπίτι. Να φύγουν τα λυκοτσαρδά. Και να ανάψει η φωτιά μεγάλη, δυνατή φωτιά, να βάλει η μάνα σου κοντόγιομη την κατσαρόλα με λάδι να ψηθούν τα λαλάγγια. Να συμπληρώνεις λέξη-λέξη το σκηνικό της ζωής του και να βιάζεσαι, γιατί σε λίγα λεπτά να χωριστείς από το συνομιλητή σου. Και να προφταίνεις μόνο να τελειώσεις το τελευταίο θέμα: Η φωτιά για να ψηθούν τα λαλάγγια θέλει ξερά πελεκούδια και να καίει και να φωτίζει τα πρόσωπα. Αυτά, που αγωνίζεσαι να στήσεις εμπρός σου γελαστά.

Χαιρετάς, δίνοντας διευθύνσεις και τηλεφωνα, και τα λόγια νά 'χουν τη μεγάλη τους σημασία: Και να μην χαθούμε, γιατί χαθήκαμε...

Οδυσσέας

Γιάννηδες και Γιώργηδες

Σε στιγμές κεφιού, ο φίλος μου ο Γιώργος, τραγουδά συνεχώς. Και τραγουδά καλά. Τα τραγούδια που λέει αναφέρονται σε «κάποιο Γιώργο». Σε κάποιο Γιώργο, ομορφόπαιδο, λεβεντόπαιδο, πονηρό κ.λ.π.

— Έλα, βρε Γιώργο, τον παρατήρησα προχτές, πες και κανένα άλλο τραγούδι. Αμάν πιά.

— Τί να κάνουμε, βρε φίλε, εγώ φταίω που ο λαός μάς έκανε τραγούδι; Είμαστε... Κι άρχισε ο Γιώργος να παινεύει το... σπίτι του.

Έτσι κι εγώ κάθησα σήμερα και έγραψα όσες παροιμίες θυμήθηκα (με βοήθησε και η συνάδελφος κ. Ιωάννα Εξαρχάκου), έτσι για να τον αποστομώσω που αναφέρονται σε «κάποιο Γιάννη». Και νά τες:

- Φοβάται ο Γιάννης το θεριό και το θεριό το Γιάννη.
- Τί είχες Γιάννη; — Τι είχα πάντα.
- Πότε ο Γιάννης δεν μπορεί, πότε ο κώλος του πονεί.
- Γειά σου, Γιάννη. — Κουκιά σπέρνω.
- Σαράντα πέντε Γιάννηδες ενός κοκόρου γνώση.
- Σπίτι που δεν έχει Γιάννη προκοπή ποτέ δεν κάνει.
- Ακόμα δεν τον είδαμε, Γιάννη τον εβγάλαμε.
- Όχι Γιάννης. — Γιαννάκης.
- Να σε κάψω Γιάννη, να σ' αλείψω λάδι.
- Κατά το μαστρο-Γιάννη και τα κοπέλια του.
- Άφησε ο Γιάννης την κλεψιά κι έπιασε το ζευγάρι.
- Πού ήσουν, Γιάννη; — Στο σεργιάνι.
- Να με λες μπάρμπα-Κώστα να σε λέω μπάρμπα-Γιάννη να περνάμε τον καιρό μας.
- Γιάννη είχα, Γιάννη έχω κι αν ξαναχρηέψω πάλι Γιάννη θα γυρέψω.
- Ήταν ο Γιάννης χορευταράς, πήρε γυναίκα χορευταρού, στο χορό πιαστήκανε και ξεμασχαλιστήκανε.

Για να μάθεις άλλη φορά, φίλε Γιώργο!!!

Γιάννης Π. Κονίδης

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

Συνεχίζοντας την ανοδική του πορεία ο Απόλλων Ξηροκαμπίου βρίσκεται δεύτερος στο Πρωτάθλημα Β' κατηγορίας Λακωνίας με διαφορά δύο βαθμών από τον πρώτο Άρη Παρορίου.

Πιστεύουμε ότι τελικά η ομάδα μας θα είναι εκείνη που θα αναδειχθεί πρωταθλήτρια, αν συνεχίσει ν' αγωνίζεται με την ίδια διάθεση και πειθαρχία.

Γεγονότα

Τον Οκτώβριο είχαμε σειρά από γεγονότα και αυτό γιατί είχαμε δημοτικές και νομαρχιακές εκλογές.

Στις 4 Οκτωβρίου μίλησε στην πλατεία του χωριού μας ο νομάρχης Σπάρτης κ. Γρηγ. Αποστολάκος, ο οποίος είχε έρθει μαζί με όλους τους υποψηφίους του συνδυασμού του. Ανάμεσά τους και η γνωστή ηθοποιός κ. Μαρία Αλειφέρη η οποία συνοδευόταν από τον ηθοποιό κ. Γιώργο Σίσκο.

Στις 7 Οκτωβρίου μίλησε στην πλατεία του χωριού πρώτος ο υποψήφιος δήμαρχος κ. Γ. Πανουτσάκος.

Την επομένη μίλησε ο υποψήφιος κ. Π. Παναγιωτουνάκος.

Και τελευταίος, στις 9 Οκτωβρίου μίλησε ο υποψήφιος κ. Π. Στεργιανόπουλος.

Στις 11 Οκτωβρίου έγιναν οι εκλογές στις οποίες δεν εκλέχτηκε δήμαρχος και έτσι στις 18 Οκτωβρίου επαναλήφθηκαν οι εκλογές· δήμαρχος εκλέχτηκε ο κ. Π. Παναγιωτουνάκος.

Στις 19 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε πανηγυρικός εσπερινός στο εκκλησάκι του Αγ. Νίκωνος, όπου εχοροστάτησε ο σεβασμιότατος Μονεμβασίας και Σπάρτης κ. Ευστάθιος, λόγω της συμπλήρωσης των 1000 χρόνων από το θάνατο του Αγίου.

Επίσης, πραγματοποιήθηκε το καθιερωμένο ετήσιο μνημόσυνο των αδελφών Σωμή, όπου εις την μνήμη τους πραγματοποιήθηκαν αγώνες δρόμου και ποδηλασίας.

Στις 28 Οκτωβρίου πραγματοποιήθηκε η καθιερωμένη παρέλαση, όπου παρέλασαν το Δημοτικό, το Γυμνάσιο και το Λύκειο Ξηροκαμπίου.

Στο πνευματικό κέντρο, δίπλα από την Αγία Τριάδα, πολλές κυρίες του χωριού μας ασχολήθηκαν με ένα πρόγραμμα κοπτικής-ραπτικής που διήρκεσε περίπου ένα μήνα. Έφτιαξαν αρκετά ρούχα και στις 12 Δεκεμβρίου έκαναν επίδειξη των ρούχων που έφτιαξαν.

Πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα του κοινοτικού καταστήματος σεμινάρια από το δασαρχείο.

Στις 12 Δεκεμβρίου, του Αγίου Σπυρίδωνος, τελέστηκε λειτουργία στην εκκλησία του Αγίου Σπυρίδωνα στην Κρισίνα. Εκεί αναβίωσε, μετά από πολλά χρόνια, ένα έθιμο από το γιατρό Σταύρο Θ. Καλκάνη, όπου μετά το τέλος της λειτουργίας προσφέρθηκε βακαλάος με σκορδαλιά και άφθονο κρασί.

Σταυρούλα Δ. Ορφανάκου

(συνέχεια από τη σελ. 9)

Αριστερά από του Τόπη τη ράχη, πηγαίνει για το Κληματόρεμα και τους Πενταυλούς, για Ακαρπύλακα, Άγιο Δημήτρη και συνεχίζει προς Μάνη.

Από το Αγραπιδάκι δεξιά διακλαδίζει προς Σκάφες και Ξερολακώματα.

Δεξιά από τον Άγιο Κωνσταντίνο πηγαίνει προς Γορανιταίικα, προς Γλιστρενίτσα, στη Δάφνη όπου ευθεία πάνω φτάνει στον Άγιο Γιώργη (εκεί οι πέτρες που υπάρχουν, μαρτυρούν πως υπήρχε ένα μικρό εκκλησάκι). Δεξιά από τη Δάφνη και του Αρβανίτη το σκότωμα ανεβαίνει δρόμος στο Τηγάνι.

Σταυρούλα Δ. Ορφανάκου

ΑΠΟ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Κοπή πρωτοχρονιάτικης πίττας και βράβευση μαθητών.

Στην κατάμεστη από κόσμο αίθουσα του Πνευματικού Κέντρου της Ενορίας Ξηροκαμπίου, στις 6 Ιανουαρίου, ο Σύλλογος Κυριών Ξηροκαμπίου έκοψε την πρωτοχρονιάτικη πίττα και ακολούθησε η βράβευση αριστούχων μαθητών.

Τους αριστούχους μαθητές που τελείωσαν πέρυσι το Δημοτικό Σχολείο Ξηροκαμπίου, και ήδη φοιτούν στην Α' Γυμνασίου βράβευσε το Φιλόπτωχο Ταμείο του Ιερού Ναού Αγίας Τριάδος Ξηροκαμπίου και είναι τα εξής παιδιά:

Ατσαβές Παναγιώτης, Γάββαρης Γεώργιος, Καλλονάκης Γεώργιος, Κοκκορού Ευαγγελία, Κουμουτσίδης Στέφανος, Λιακάκου Παναγούλα, Σταθάκου Χριστίνα και Σταρόγιαννη Ελένη.

Τους αριστούχους μαθητές Γυμνασίου - Λυκείου και όσους εισήχθησαν στα ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας μας βράβευσε ο Σύλλογος Κυριών Ξηροκαμπίου και είναι τα εξής παιδιά:

Μίχου Αικατερίνη, Φραγκή Κανέλλα, Μίχου Αγγελική, Λαμπρινού Ευθυμία, Τσολάκη Ευαγγελία, Κονίδης Ιωάννης, Τζανετάκος Παναγιώτης, Νικολακάκου Παναγία, Λιακάκου Αικατερίνη, Τζανέτου Δέσποινα και Μακρυνιώστα Αικατερίνη.

Παρευρέθησαν στην κοπή της πίττας το Διοικητικό Συμβούλιο και τα μέλη του Συλλόγου Κυριών Ξηροκαμπίου, το Διοικητικό Συμβούλιο του Φιλοπτώχου Ταμείου της Ενορίας, τα παιδιά που βραβεύθηκαν και τα παιδιά των κατηχητικών σχολείων Ξηροκαμπίου που τραγούδησαν επίκαιρα τραγούδια και έψαλλαν τα κάλαντα των Φώτων.

Ομίλησαν η πρόεδρος του Συλλόγου Κυριών Ξηροκαμπίου κ. Ελένη Αραχωβίτου, ο Εφημέριος του χωριού μας αιδ. Γεώργιος Λάτσης και ο Δήμαρχος Φάριδος κ. Παναγιώτης Παναγιωτουνάκος. Παρευρέθησαν επίσης ο Εφημέριος Αρχασάδων αιδ. Πέτρος Κονίδης, ο Διευθυντής του Δημοτικού Σχολείου Ξηροκαμπίου κ. Ιωάννης Κονίδης και η Πρόεδρος του Συλλόγου Γυναίκων Ανωγείων κ. Ελένη Αλεξανδρίδου.

Δωρεές προς τον ιερό ναό Αγίας Τριάδος Ξηροκαμπίου

Δημήτριος Αποστολάκος	25.000 δρχ.	εις μνήμην Νικολάου Παπαδάκου
Ελένη Σωτηράκου	50.000 δρχ.	
Μαρία Κακαγιάννη	20.000 δρχ.	εις μνήμην του συζύγου της Γεωργίου
Μινέρβα-Αθηνά Στεργιανοπούλου	50.000 δρχ.	εις μνήμην Γεωργ. Στεργιανόπουλου
Θυγατέρες Δήμητρας Μεροπούλη	30.000 δρχ.	εις μνήμην της μητρός των
Νικόλαος Γεωργόπουλος	25.000 δρχ.	εις μνήμην Λεωνίδα Γεωργόπουλου
Ευστράτιος Λιντζέρης	5.000 δρχ.	εις μνήμην Λεωνίδα Γεωργόπουλου (αντί στεφάνου)
Εμμανουήλ Κωνσταντινάκης	40.000 δρχ.	
Βασίλειος Κονίδης	10.000 δρχ.	εις μνήμην του αδελφού του Παντελή

Όλγα Μανωλάκου	5.000 δρχ.	εις μνήμην Παντελή Κονίδη
Ευστράτιος Κρητικός	25.000 δρχ.	εις μνήμην Παντελή Κονίδη
Μενέλαος Κονίδης	10.000 δρχ.	εις μνήμην του αδελφού του Παντελή (αντί στεφάνου)
Χριστίνα Χρυσικού	25.000 δρχ.	
Δημήτριος Χριστάκος	30.000 δρχ.	εις μνήμην του υιού του Βασιλείου
Γεώργιος Παναγιωτουνάκος	30.000 δρχ.	εις μνήμην Γαρυφαλιάς, πρεσβυτέρας
Παναγιώτης και Μενέλαος Παναγιωτουνάκος	50.000 δρχ.	εις μνήμην της μητρός των Γαρυφα- λιάς, πρεσβυτέρας
Αθανασία Παναγέα	50 δολ. Can.	για τον Άγιο Κων/νο Κουμουστάς
Κυριακούλα Παναγέα	10.000 δρχ.	εις μνήμην ιατρού Γεωργίου Κακα- γιάννη
Μινέρβα-Αθηνά Στεργιανο- πούλου	30.000 δρχ.	εις μνήμην Ιωάννου ιερέως και Γα- ρυφαλιάς πρεσβυτέρας
Δημήτριος Π. Αποστολάκος	20.000 δρχ.	εις μνήμην του αδελφού του
Ευάγγελος Σκιαδάς	10.000 δρχ.	
Εμμανουήλ Παπαδάκης	20.000 δρχ.	εις μνήμην Χρήστου Χίου
Ελένη Οικονομάκη	10.000 δρχ.	εις μνήμην Χρήστου Χίου
Δέσποινα Τζανή	5.000 δρχ.	εις μνήμην Χρήστου Χίου
Αργυρούλα Νιζιώτη	5.000 δρχ.	εις μνήμην Χρήστου Χίου
Σταύρος Σπ. Κληρονόμος	50.000 δρχ.	
Γεωργία Παυλάκη	150 δολ. U.S.A.	
Γεώργιος Σωμής	50.000 δρχ.	εις μνήμην του πατρός του Ευαγγέλου
Λεωνίδας Καπάκος	10.000 δρχ.	
οικογ. Ιωάννου Μητροπούλου	20.000 δρχ.	εις μνήμην Ευτυχίας Σταμάτη

Επίσης ανώνυμοι κατέθεσαν διάφορα ποσά που έφθασαν συνολικά τις 290.000 δραχμές.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ

Υπογράφηκε από τον Υπουργό Εθνικής Αμύνης κ. Απ. Τσοχατζόπουλο η απόφαση για την ανέγερση συγκροτήματος τριάντα εννέα κατοικιών στο χώρο του κοινοτικού γηπέδου, στο δρόμο Ξηροκαμπίου - Καμινίων, στις οποίες θα εγκατασταθούν ισάριθμες οικογένειες αξιωματικών και υπαξιωματικών του Κ.Ε.Ε.Μ.

Τις ανάγκες των αθλουμένων νέων του χωριού θα καλύψει το νέο μεγάλο γήπεδο στο κτήμα Ψυλλάκου.

ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Η κοινωνία των χωριών μας θρήνησε την απώλεια του Τάκη Ηλ. Χριστόπουλου και του Θόδωρου Απ. Μακράκου. Ο πρώτος πέθανε από καρδιακή προσβολή, ενώ καθάριζε το χτήμα του στα Πεζούλια και ο δεύτερος σκοτώθηκε στη Μούσγα πέφτοντας από μια ελιά.

Η «Φάρις» συλλυπείται θερμά τις οικογένειές τους.

ΞΗΡΟΚΑΜΠΗ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Το ζεύγος Ηλίας και Δήμητρα Παυλούνη απέκτησε αγόρι.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσαν οι: Αγγελική Κυριακάκου του Γεωργίου ετών 78, Χρήστος Καραμπούλας του Βλασίου ετών 79, Θεόδωρος Μακράκος του Αποστόλου ετών 73, Παναγιώτης Χριστόπουλος του Ηλίου ετών 57 και Ποτίτσα Μπομπότση (Σαλαμβουρδου) ετών 92 (Η.Π.Α.).

ΑΡΝΑ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκε η Χριστίνα Αγγέλοβα υπήκοος Βουλγαρίας το Μιχάλη Λάμπρος κάτοικο Η.Π.Α. (γάμος πολιτικός).

ΠΟΤΑΜΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε η Ιφινή Σωτηράκου σύζυγος

Τα νέα μας _____

Νικολάου ετών 70.

ΛΕΥΚΟΧΩΜΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Το ζεύγος Μανώλης και Αντωνία Κουτράκου απέκτησε αγόρι.

ΑΝΩΓΕΙΑ

ΓΑΜΟΙ

Παντρεύτηκε η Ιωάννα Δρογκάρη τον Παναγιώτη Χριστάκο.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε η Μάχη Κοκκινιά του Ιωάννη ετών 85.

ΓΟΡΑΝΟΙ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε ο Γεώργιος Μαρινάκος του Αναστασίου ετών 90.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε ο Γεώργιος Γάββαρης του Βασιλείου ετών 88.

ΣΠΑΡΤΙΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσε η Βασιλική Πανουτσάκου του Γεωργίου ετών 92.

ΠΟΛΟΒΙΤΣΑ

ΘΑΝΑΤΟΙ

Απεβίωσαν οι: Γεωργία Νικολακάκου του Νικολάου ετών 83, Ευστράτιος Νικολακάκος του Γεωργίου ετών 73.

Συνδρομές

Για τη συνέχιση της έκδοσης της «Φάριδος»: Βασίλειος και Παναγιώτης Χριστόπουλος (5.000), Γεώργιος Λάτσης (5.000), Ελένη Χρυσικού (5.000), Γεώργιος Ρηγάκος (2.000), Παναγιώτης Μανδραπήλιας του Θεοδ. (3.000), Χρήστος Φεγγαράς (5.000), Παναγ. Καρκαμπάσης (1.000), Νικόλαος Γεωργίου (5.000), Ευδοκία Διαμαντάκου (1.000), Βασιλική Ρηγάκου (1.000), Ευάγγελος Σκιαδάς (2.000), Στάθης Αδαμόπουλος (2.000), Άρις Πολυμενάκος (1.000), Νικόλαος Μπουραζέλης (2.000), Μαρία Σωτηράκου (5.000).